BORDO SİYAH

DÜNYA KLASİKLERİ - AFORİZMA

KUM VE KÖPÜK

CİBRAN HALİL CİBRAN

ÇEVİREN: SELAHATTİN HACIOĞLU

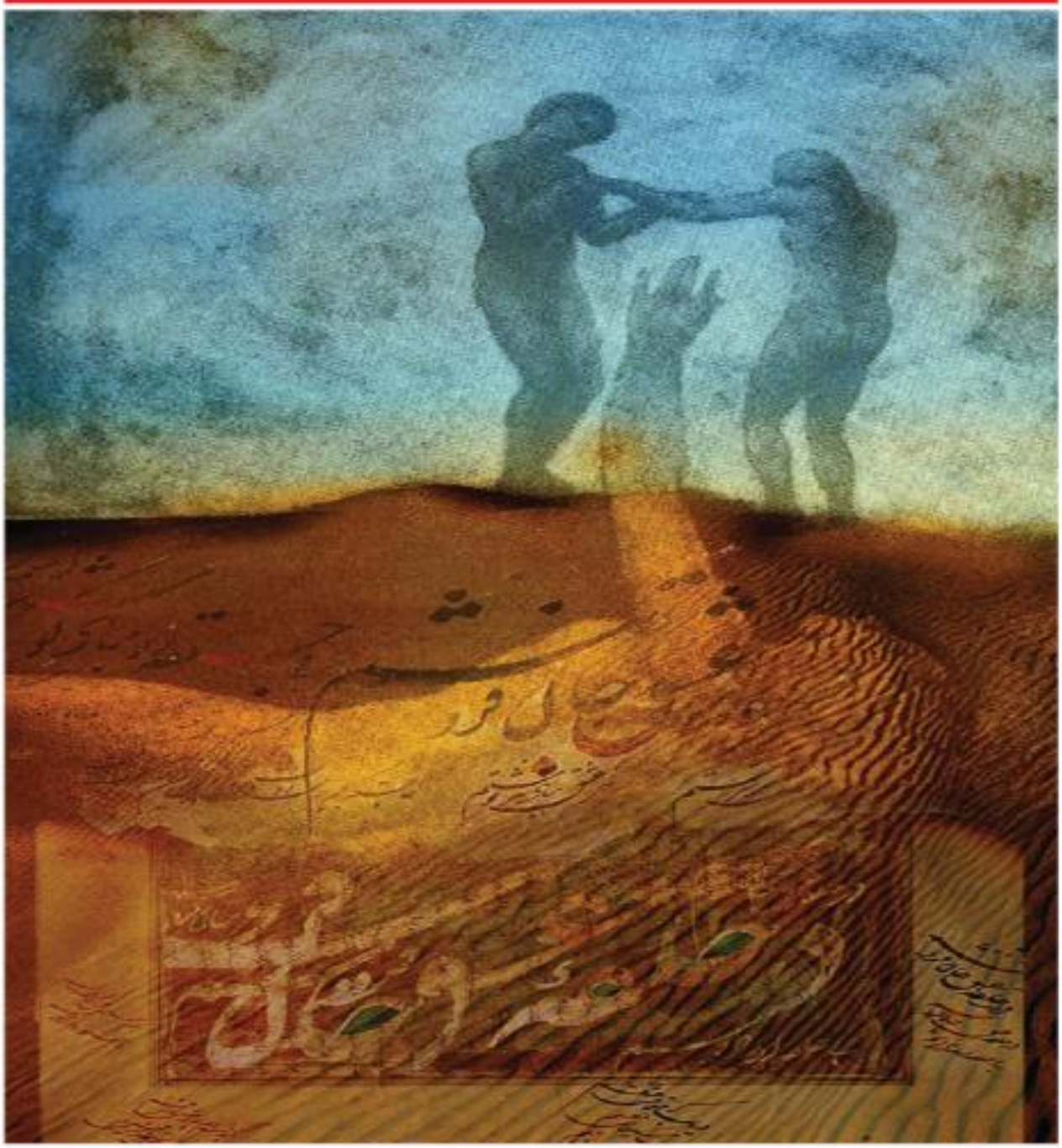

KUM VE KÖPÜK

CİBRAN HALİL CİBRAN

ÇEVİREN:

SELAHATTİN HACIOĞLU

DÜNYA KLASİKLERİ

AFORİZMA

BORDO SİYAH YAYINLARI

KUM VE KÖPÜK
CİBRAN HALİL CİBRAN
Editör: A. Sait Aykut
Çeviren: Selahattin Hacıoğlu
Redaksiyon: A. Sait Aykut
Türkçe Redaksiyon: Süleyman Asaf
Tashih: Esen Güray
Bordo Siyah Yayınları

DÜNYA KLASİKLERİ

KUM VE KÖPÜK

CİBRAN HALİL CİBRAN (1883-1931): LÜBNAN'IN KÖKLÜ MARUNÎ AİLELERİNDEN BİRİNE MENSUP OLAN CİBRAN, 1883'TE KUZEY LÜBNAN'DA DOĞDU. 1931'DE NEW YORK'TA ÖLDÜĞÜNDE FİKİRLERİNDEN ETKİLENEN, RESİMLERİNİ ÇOK BEĞENEN GENİŞ BİR HAYRAN KİTLESİ BIRAKMIŞTI ARKASINDA. ESERLERİ 20'DEN FAZLA DİLE ÇEVRİLEN CİBRAN HEM ARAPÇAYI HEM DE İNGİLİZCEYİ OLAĞANÜSTÜ GÜÇLÜ BİR ŞEKİLDE KULLANAN ENDER YAZARLARDANDIR.

EDİTÖR

A. SAİT AYKUT: 1969 YILINDA DOĞDU. SİYASET, ARAP EDEBİYATI VE TASAVVUFLA İLGİLİ ÇEVİRİLERİ YAPI KREDİ GRUBUNDAN SANAT DÜNYAMIZ, AKŞAMLIK VE COGİTO GİBİ DERGİLERDE YAYIMLANDI. ARAPÇA, İNGİLİZCE VE FARSÇA BİLEN AYKUT'UN YAPI KREDİ YAYINLARI TARAFINDAN YAYINLANAN "İBN BATTÛTA" ÇEVİRİSİ, TÜRKİYE YAZARLAR BİRLİĞİ TARAFINDAN "2004 YILININ EN İYİ ÇEVİRİSİ" UNVANINA LAYIK GÖRÜLDÜ. MARMARA İLAHİYAT MEZUNU OLAN AYKUT 2005'TE ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE SİYASET BİLİMİNDE MASTIRINI BİTİRDİ. BORDO SİYAH YAYINLARI'NIN ARAP KLASİKLERİ EDİTÖRÜ OLARAK ARAP EDEBİYATININ VE DÜŞÜNCESİNİN TEMEL METİNLERİNİ TÜRKÇE'YE KAZANDIRDI.

ÇEVİREN

SELAHATTİN HACIOĞLU: 1966'DA YUGOSLAVYA, ÜSKÜP'TE DOĞDU. 1969'DA AİLESİ TÜRKİYE'YE GÖÇ EDİP İSTANBUL'A YERLEŞTİ. BİR DÖNEM İMAM-HATİP LİSESİ'NDE ÖĞRENİM GÖREN HACIOĞLU ARAPÇA VE OSMANLICA'DAN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE TERCÜMELER YAPTI. ARAPÇA'DAN TÜRKÇEYE TERCÜME ETTİĞİ YAPITLARDAN BAZILARI ŞUNLARDIR: *CİMRİLER KİTABI*-CAHİZ; *İBN MUNKIZ HAÇLILARA KARŞI*-USAME İBN MUNKIZ; *GÜVERCİN GERDANLIĞI*-İBN HAZM; *KELİLE VE DİMNE*-BEYDABA; *HİKEMÜ'L-ATÂİYYE*-İBN ATÂULLAH EL-İSKENDERÎ.

REDAKSİYON

A. SAİT AYKUT: BAKINIZ EDİTÖR.

TÜRKÇE REDAKSİYON

SÜLEYMAN ASAF: 1950’DE İSTANBUL’DA DOĞDU. SAINT BENOIT LİSESİ’Nİ BİTİRDİKTEN SONRA FRANSA’DA ÖĞRENİM GÖRDÜ. ODA YAYINLARI İÇİN FRANSIZCA ÇEVİRİ YAPTI. GELİŞİM HACHETTE ANSİKLOPEDİSİ YAYIN KURULU ÜYELİĞİ GÖREVİNDE BULUNDU. RADİKAL VE CUMHURİYET GAZETELERİ VE AYRINTI, CAN, İNKILAP VE BORDO SİYAH YAYINEVLERİ İÇİN REDAKSİYON VE DÜZELTİ YAPTI.

TASHİH

ESEN GÜRAY: 1961’DE İSTANBUL’DA DOĞDU. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ESKİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜNDEN MEZUN OLDU. 1978 YILINDAN BERİ YAYINCILIK SEKTÖRÜNDE DÜZELTMEN OLARAK ÇALIŞMAKTADIR. GELİŞİM YAYINLARI, SABAH KİTAPLARI VE TURGUT YAYINCILIK’TA UZUN YILLAR ÇALIŞTI. BORDO SİYAH DIŞINDA İŞ-KÜLTÜR YAYINLARI VE CUMHURİYET KİTAPLARINA DA DIŞARIDAN DÜZELTMENLİK YAPMAKTADIR.

CİBRAN HALİL CİBRAN

(D. 6 Ocak 1883, Ö. 10 Nisan 1931)

Lübnan'ın köklü Marunî[1] ailelerinden birine mensup olan Cibran, 1883'te Kuzey Lübnan'da doğdu. On iki yaşında Amerika'ya gitti. 1904'te ilk resim sergisini açtı. 1908'den 1910'a kadar Paris'te Auguste Rodin'le[2] beraber çalıştı. New York'a yerleştiği 1912'den itibaren kendini tamamen yazıya ve resme verdi. Cibran'ın ilk kitapları Arapçadır; 1918'den sonra genellikle İngilizce yazmıştır. 1920'de Avrupa ve Amerika kıtalarında yaşayan Arap yazarlarını tek bir çatı altında toplamak için "Mehcer" diye bilinen Göçmen Arap Yazarlar Cemiyeti'ni kurdu. Bu cemiyet 20. yüzyıl Arap edebiyatını etkileyen Mihâil Nuayma, Nesîb Arîda ve İliyâ Ebû Mâdî gibi büyük yazarları da kendine çekmiştir.

1931'de New York'ta öldüğünde fikirlerinden etkilenen, resimlerine hayran olan geniş bir kitle bırakmıştı arkasında. En ünlü eseri olan The Prophet (en-Nebiyy) 26 şiirsel denemeden oluşmaktadır ve neredeyse dünyanın tüm dillerine çevrilmiştir. Cibran hem Arapçayı hem de İngilizceyi olağanüstü güçlü bir şekilde kullanan ender yazarlardandır. Kitaplarının yarısına yakınını Arapça kaleme almıştır. Cibran'ın İngilizce eserlerinin tamamı onun hayat felsefesini bilen usta yazarlar tarafından Arapçaya, Arapça eserleri de İngilizceye çevrilmiştir.

Eserleri:

A) Aslı Arapça olanlardan bazıları:

1- *Arâisü'l-Murûc (Nymphs of Valley* ve *Spirit Brides* adıyla İngilizceye çevrildi.) 2- *El-Ervâhu'l-Mütemerride (Spirits Rebellious* adıyla İngilizceye çevrildi.) 3- *El-Ecnihatü'l-Mütekessire (Broken Wings* adıyla İngilizceye çevrildi.) 4- *Düm'a ve İbtisâme (A Tear and A Smile* adıyla İngilizceye çevrildi.) 5- *El-Mevâkib (The Processions* adıyla İngilizceye çevrildi.) 6- *El-Avâsıf (The Tempests* adıyla İngilizceye çevrildi.) 7- *El-Bedâ'i ve't-Tarâif (The New and the Marvellous* adıyla İngilizceye çevrildi.) **B) Aslı İngilizce olanlardan bazıları:**

1- *The Madman (et-Tâih ve el-Mecnûn* adıyla Arapçaya çevrildi.) 2- *The Forerunner (es-Sâbık* adıyla Arapçaya çevrildi.)

3- *The Prophet (en-Nebiyy* adıyla Arapçaya çevrildi.)

4- *Sand and Foam (er-Remlü ve'z-Zebed* adıyla Arapçaya çevrildi.) 5- *Jesus, the Son of Man (Yesû' İbn Âdem* adıyla Arapçaya çevrildi.)

Bu Eser ve Diğerleri Cibran'ın

Mistik Olduğunu mu Gösterir?

Cibran'ın *Sand and Foam* (1926) adlı eserinin, Eleşmendrit Antonyus Beşir tarafından *Er-Remlü ve'z-Zebed* adıyla Arapçaya yapılan mükemmel çevirisinden faydalanılarak *Kum ve Köpük* adıyla Türkçeye çevrilen bu eserdeki mistik fikirlerin kaynağı nedir?

Cibran'ın fikirlerinin tek bir kaynağı yoktur. Bazı araştırmacılar hem Cibran'ın hem de Mehcer ekolünü kurmada ona yardım eden arkadaşı Mihâil'in, Emerson'dan[3] etkilendiğini ileri sürmüşlerdir.[4] Cibran ve Emerson kendilerine özgü din anlayışlarıyla dönemin Hıristiyan çevrelerini kızdırmışlardı. Her ikisi de ilginç bir dindarlığa sahipti, ancak din adamlarının oluşturduğu kurulu din anlayışına ve hiyerarşik biçimlenmeye karşı çıkıyorlardı.

Cibran dinsel hakikatin deneye değil, içgörü dediğimiz vicdan ve sezgiye dayanması gerektiğini, dinin kurallar getirici ve toplumu düzenleyici bir sistem olarak değil, kişiyi özgürleştirici bir "ruhi yükseliş sistemi" olarak algılanması gerektiğini savunuyordu. Kendine yeterlik, kendini bularak yükselme diye çevirebileceğimiz "el-İktifâü'z-Zâtî" (İngilizcesi self-reliance olabilir) düşüncesi, hem Cibran'da hem de yakın arkadaşı Mihâil'in tüm eserlerinde görülür. Her ikisi de bu düşünceye yaslanarak hem "din adamları sultasına dayalı klasik kilise Hıristiyanlığı"na hem de devlet tarafından topluma dayatılan bütün örgün öğretim sistemlerine karşı çıkmışlardır. Genç insanın kendini bulması, kendi dünya görüşünü oluşturabilmesi için bütün eğitim dayatmalarından, bütün kalıplaşmış geleneklerden kurtulması gerekir. Ancak o zaman insan kendini ve içindeki inancı bulabilir. Cibran'ın fikirlerinde Sühreverdî gibi İşrakî ekolünden gelen Müslüman filozofların izi vardır. Cibran bazen de Nietzsche'nin[5] panteist[6] bir versiyonu olarak algılanabilir. Ancak Emerson'un fikirleri açıkça izini belli eder onda.

İşin ilginç yanı Ralph Waldo Emerson'un da başta panteizm olmak üzere tüm Doğu inançlarıyla ilgilenmesi ve baskıdan, kalıplardan uzak bir yüceliş biçimini bulma çabasına girmesidir. Kuşkusuz Cibran ve Mihâil'i Emerson'a yaklaştıran da buydu. Fakat ne Emerson ne de Cibran ve Mihâil doğadan ayrı bir yüceliş boyutu, bir idea evreni peşinde değildiler. Onlar doğanın bizzat Tanrı'dan doğan bir ışıma olduğunu savunuyorlardı.

Bu yüzden Cibran okunurken onun ortaya koyduğu “metafizik” tadındaki yorumların metafiziği değil, fiziği (= fusika = tabiat; doğa) yücelttiği anlaşılmalıdır. Nitekim resimleri ve hayat tarzı da bunu gösterir.

Kısaca onun dindarlığı klasik bir dindarlık değil, estetik kaygılara bürülü bir “doğa ve özgürlük dini”nin takipçiliğidir.

A. Sait Aykut

Ocak 2005, İstanbul

KUM VE KÖPÜK

Durmadan yürüyorum bu kıyılarda,

Kum ve köpüğün arasında yürüyorum,

Bir gün ayak izlerimi silecek met

Ve rüzgâr köpüğü götürecek elbet,

Ama denizle kıyı ebediyen kalacak arkamda.

***

Bir defasında sisle doldurdum avucumu.

Sonra elimi açtım ki sis, bir kurtçuk olmuş.

Kapattım ve tekrar açtım. Bu kez küçük bir serçe duruyordu orada.

Sonra tekrar kapatıp üçüncü kez açtım. Bir adam vardı elimin içinde, yüzü kederli, yükseklere bakıyor.

Ve yine kapattım avucumu. Açtığımda, yalnızca sis vardı.

Ama kulağıma tatlı bir müzik sesi geliyordu.

***

Dün bana, hayat dairesinde kararsızca dalgalanan bir zerreymişim gibi gelirdi.

Oysa bugün, çok iyi biliyorum ki o dairenin ben kendisiyim. Ve düzenli zerreleriyle hayat, bütünüyle bende devinmektedir.

***

Onlar uyanık halde bana derler ki, “Sen ve içinde yaşadığın âlem sonsuz bir denizin sonsuz sahilinde yalnızca bir kum tanesisiniz.”

Ben düşümde onlara şöyle derim, “Sonu olmayan o denizin ta kendisiyim ben ve bütün âlemler benim sahilimde kum taneleridir.”

***

Bugüne kadar yalnızca, “Sen kimsin?” diye sorana ne cevap vereceğimi bilemedim.

***

Tanrı düşündü, ilk düşüncesi bir melekti.

Ve Tanrı konuştu, ilk sözü bir insandı.

***

İnsan, binlerce yıl evvel, deniz ve rüzgârın sözcükleri kendisine hediye etmesinden önce; sık ormanlar içinde kaybolan benliğini arayan, zihni karışmış bir yaratıktı.

Durum bundan ibaretken, yalnızca dünü bilen cılız seslerle eski günlerimiz hakkında nasıl yorum yapabiliriz?

***

Yalnızca bir kez konuştu Sfenks, “Bir kum tanesi çöldür, çöl de bir kum tanesi.” Bunu söyledi ve tekrar sustu. Bir daha da hiç konuşmadı.

Sfenks’i işittim, ama anlamadım.

***

Bir kadının yüzüne baktım ve henüz doğurmadığı çocuklarını gördüm.

Bir kadın yüzüme baktı, daha o doğmadan ölmüş atalarımı bildi.

***

Olgunluğa ermek istiyorum. Ama ben, üzerinde akıllı canlıların yaşadığı bir krallığa dönmeden bu mümkün olur mu?

Aslında yeryüzündeki her insanın yanılgısı değil mi bu?

***

İnci, bir kum tanesinin çevresine acının bina ettiği bir mabettir.

Peki ya bedenlerimizi hangi arzu, hangi tanelerin çevresine inşa etti?

***

Tanrı beni bir çakıl taşı olarak bu kusursuz ve gizemli göle fırlattığı zaman, yüzeyinde sayısız halkalar meydana getirerek onun sükûnetini bozdum.

Ama derinliklerine ulaştığımda, ben de o göl gibi sakinleştim.

***

Bana sessizliği ver ki, bilinmezliklerine dalayım gecenin.

***

Bedenim ruhuma âşık olup da evlendikleri gün, ikinci kez doğdum.

***

Yaşamımda kulakları keskin bir adam tanıdım, ama dilsizdi. Dilini bir savaşta yitirmişti.

Bu adamın kendisini büyük sessizliğe mahkûm eden o belâ başına gelmeden önce dövüştüğü savaşları iyi biliyorum ben. Doğrusu onun ölmüş olması beni çok mutlu ediyor.

Çünkü dünya ikimize yetecek kadar geniş değil.

***

Mısır toprağında uzun süre sessiz ve mevsimlerden habersiz uyudum.

Sonra beni güneş doğurdu. Ve ayakta dikildim bir süre, günlerle birlikte şarkı söyleyip gecelerle düş kurarak Nil kıyısı boyunca yürüdüm.

Şimdi bin ayakla üzerimde dolaşıyor güneş, beni Mısır toprağında yeniden uyutmak için.

Ama şu mucizeye, gizeme bak.

Beni derleyip toplayan güneşin kendisi olduğu halde, dağıtmaya güç yetiremiyor.

Bu yüzden, sağlam adımlarla hâlâ dimdik yürüyorum Nil kıyısında.

***

Kavuşmanın bir çeşididir anmak.

***

Unutkanlık bir tür özgürlüktür.

***

Biz zamanı sayısız güneşlerin hareketleriyle ölçeriz; onlarsa, ceplerinde taşıdıkları küçük aletlerle ölçerler.

Öyleyse söyle bana, Tanrı aşkına, onlarla aynı yerde ve aynı zamanda buluşmamız nasıl mümkün olur?

***

Samanyolu pencerelerinden uzayı seyreden biri için, dünya ile güneş arasındaki boşluk uzay değildir.

***

İnsanlık, ezel[7] vadilerinden ebed[8] denizine akan bir ışık nehridir.

***

Gökte (esir âlemi) yaşayan ruhlar insanın acılarına gıpta etmez mi?

***

Kutsal Kent'e giden yolda bir başka hacıya rastladım ve ona sordum: "Kutsal Kent'e giden yol mu bu gerçekten?"

Bana cevap verdi: "Hadi beni izle, bir gün bir gece içinde Kutsal Kent'e varacaksın."

Hiç düşünmeksizin onun peşine takıldım. Gecelerce yürüdük. Ama bir türlü varamadık Kutsal Kent'e.

Bana kızdığını fark ettiğimde öyle şaşırdım ki, çünkü yanlış yola beni götüren kendisiydi.

***

Ey Tanrı, tavşanı bana av yapmadan evvel beni aslanın avı yap.

***

Evim bana dedi ki: “Beni bırakıp gitme, çünkü senin geçmişin bende yaşıyor.”

Ve yol, “Hadi düş peşime, çünkü ben senin geleceğinim,” dedi.

Bense evime ve yola diyorum ki: “Benim ne geçmişim var, ne de geleceğim. Eğer burada kalırsam, bir gidiş vardır kalışımda; yok, oraya gidersem eğer, gidişimde de bir kalış olacak. Çünkü, her şeyi değiştirebilen sevgi ve ölümdür yalnızca.”

***

Kuş tüyünde uyuyanların gördükleri düşlerin toprak üstünde uyuyanların düşlerinden daha güzel olmadığını bildiğim halde, hayatın adaletine olan inancım nasıl azalır?

***

İçinde hazzımı barındıran bir acıdan yakınmam ne garip!

***

Yedi kez ruhumu kınadım:

İlki– Yükseklere ulaşmada zayıflık gösterdiğini gördüğüm zaman.

İkincisi– Dosdoğru gidenlerin önünde sekmeye başladığını gördüğümde.

Üçüncüsü– Kolayla zor arasında seçenek sunulup da kolayı yeğlediğinde.

Dördüncüsü– Bir suç işlediği, sonra da başkalarının buna benzer suçları onu teselli ettiğinde.

Beşincisi– Kendi zayıflığına tahammül ettiği, üstelik bu tahammülü güçlü oluşuna bağladığında.

Altıncısı– Bir yüzün çirkinliğini hor görüp, aslında onun kendi maskelerinden biri olduğunu fark edemediğinde.

Ve yedincisi– Bir övgü şarkısı söyleyip de bunu bir erdem sandığında.

***

Ben hakikati bilmiyorum. Ama cehaletimin önünde tevazuyla eğiliyorum. Övüncüm de bundadır, kazancım da.

***

İnsanın hayal gücü ile idraki arasında bulunan mesafeyi aşması, yalnızca bunu ne kadar istediğine bağlıdır.

***

Cennet hep orada duruyor, şu kapının ardında, hemen yandaki odada; ama ben kapının anahtarını yitirdim.

Belki de yitirmedim, sadece farklı bir yere koydum.

***

Sen körsün, bense sağır ve dilsiz; o halde elini ver ki, birbirimizin farkına varalım.

***

İnsanın değeri ulaştıklarıyla değil, ulaşmayı arzu ettiği şeylerle bilinir.

***

Kimimiz mürekkep gibidir, kimimiz kâğıt.

Bazımızın siyahlığı olmasa, beyazlık sağırlaşırdı.

Ve bazımızın beyazlığı olmasa, siyahlık kör olurdu.

***

Bana kulak ver ki, sana seslenebileyim.

Akıl bir süngerdir, kalpse bir nehir.

Çoğumuzun emmeyi akmaya yeğlemesi tuhaf değil mi?

***

Tanımlayamadığın rahmetleri özlediğinde,

Ve nedenini bilmediğin hüzünlere kapıldığında.

İşte o zaman gerçekten, tam bir verimlilikle serpilecek ve daha büyük benliğine doğru alabildiğine yükseleceksin.

***

İnsan bir fikirle sarhoş olunca, bu fikir hakkındaki en çürük ifadeyi bile leziz bir şarap kabul eder.

***

Siz şarabı sarhoş olmak için içersiniz, bense başka şarapların verdiği sarhoşluktan ayılmak için.

***

Kadehim boşaldığında, onun boş oluşuna razıyımdır; ama yarısı dolu olduğunda, yarı doluluğunu kabullenemem.

***

Sana açıkladıklarında değil, açıklayamadıklarındadır insanın gerçeği.

Bu yüzden, onu tanımak istediğinde söylediklerine değil, söylemediklerine kulak ver.

Söylediklerimin yarısı anlamsızdır, ama diğer yarısı anlaşılsın diye söylüyorum bunları.

***

Ancak fırsatları değerlendirmeyi bilen, şakayı bilir.

***

İnsanlar geveze ayıplarımı övüp, dilsiz ayıplarımı yerdiğinde hissetmeye başladım yalnızlığın acısını.

***

Hayat, kalbini övecek bir şarkıcı bulamadığında, aklını konuşacak bir filozof doğurur.

***

Gerçeği hep bilmen gerekirse de ara sıra söylemelisin.

***

Asıl gerçek, içimizde suskun; kulaktan dolma bilgilerse geveze.

***

İçimdeki hayatın sesi senin içindeki hayatın kulağına erişemez, ama ne olursa olsun, yalnızlığın ürküntüsünü hissetmemek için, konuşalım.

***

İki kadın konuştuğunda, hiçbir şey anlatmaz.

Bir kadın konuştuğunda ise, hayatı bütünüyle anlatır.

***

Kurbağaların sesi sığırlarınkinden daha yüksek olabilir.

Ama kurbağalarla ne tarlayı sürebilirsin, ne üzüm sıkma cenderesini döndürebilirsin, ne de derilerinden ayakkabı yapabilirsin.

***

Gevezelere yalnızca dilsizler imrenir.

***

Eğer kış, “Bahar yüreğimdedir,” deseydi, ona kim inanırdı.

***

Her tohumun içinde bir özlem gizlidir.

***

Aç gözlerini iyice bak, bütün şekillerde kendini göreceksin.

Ve kulaklarını açıp dikkatle dinle, bütün seslerde kendi sesini duyacaksın.

***

İki adama ihtiyacı var gerçeğin: biri onu söylemek, diğeri anlamak için.

***

Üstümüzü kaplasa da söcüklerin dalgaları, ebediyyen derinliğimiz suskundur.

***

Öğretilerin çoğu pencere camı gibidir, içinden gerçeği görürüz. Ama cam bizi soyutlayarak gerçekten ayırır.

***

Hadi gel bir oyun oynayalım <saklambaç> ve birbirimizi arayalım. Eğer kalbime saklanırsan, seni bulmak benim için zor olmaz. Ama kendi benliğinin ardına saklanırsan, hiç kimse ulaşamaz sana.

***

Kadın, yüzünü bir tebessümle maskeleyebilir.

***

Sevinçli kalplerle beraber şarkı söylemekten kederi onu alıkoymayan hüzünlü bir kalp ne asildir.

***

Kadını anlamayı, dâhiliğin iç yüzünü kavramayı ya da sessizliğin sırrını çözmeyi arzulayan kimse, güzel bir düşten kahvaltıya oturmak için uyanan adama ne çok benzer.

***

Asla önümden geçen tören alayını dikilip seyretmeyecek ve bütün yürüyenlerle birlikte ben de yürüyeceğim.

***

Sana hizmet edene altından daha fazlasını borçlusun. O halde, ya kalbini ver ona ya da sen de hizmet et.

***

Hayır, biz boş yere yaşamadık. Kuleler inşa etmediler mi kemiklerimizden?

***

Titizlikte aşırıya kaçma ve işlerini artır. Çünkü şairin fikri ve akrebin kuyruğu övünçleriyle aynı toprağa geri döner.

***

Her ejderha onu öldürecek bir Aziz Yorgi doğurur.

***

Ağaçlar, toprağın göğe yazdığı şiirlerdir. Bizse onları kesiyor, hiçliğimizi ve ahmaklığımızı kaydetmek için kâğıt yapıyoruz.

***

Yazmak için içinde bir istek duyuyorsan –ki bu isteğin sırrını sadece azizler bilir– sende şunlar bulunmalı; bilgi, sanat ve büyü: yani kelimelerin müziğinin bilgisi, sadelik ve içtenliğin sanatı, okurlarını sevmenin büyüsü.

***

Kalemlerini yüreklerimizin kanına batırırlar, sonra da esin ve ilham iddiasında bulunurlar.

***

Ağaç hayat hikâyesini yazabilseydi, onun öyküsü, herhangi bir kavmin tarihinden farklı olmazdı.

***

Eğer şiir yazma gücü ile yazılmamış olanın tutkusu arasında seçim yapmam gerekseydi, tutkuyu seçerdim. Çünkü tutku şiirden üstündür.

Ama sen ve bütün komşularım ve tanıdıklarım kötü olanı seçtiğime eminsinizdir her zaman.

***

Şiir, üzerinde yorum yapılabilir bir görüş değildir. Kanayan bir yaradan yahut gülümseyen dudaklardan yükselen bir şarkıdır o.

***

Şair, tahtından indirilmiş, sarayının külleri arasında oturmuş, küllerden bir şekil oluşturmaya çalışan bir kraldır.

***

Şiir, birazı sözcükten; çoğu sevinç, acı ve hayretten oluşan bir şeydir.

***

Şairin, kalbindeki şiirlerin annesini bulmaya çalışması boşunadır.

***

Bir defasında bir şaire dedim ki: “Senin değerini, ancak sen öldükten sonra anlayacağız.”

Onun yanıtı şöyle oldu: “Evet, ölüm gerçeğin yüzündeki perdeyi kaldırır daima. Ama gerçek değerimi ölümümle anlamayı temenni ediyorsanız, bu olamaz. Çünkü dilimdekinden fazlası kalbimdedir ve elimde olandan fazlası özlemlerimde.”

***

Güzelliğin türküleriyse eğer söylediğin, çölün ortasında bile olsan seni dinleyen birilerini bulursun.

***

Kalbi büyüleyen bir felsefedir şiir.

Felsefe, fikir şarkıları söyleyen bir şiirdir.

İnsanın kalbini büyüleyip aynı anda fikir şarkılarını da söyleyebilseydik, o zaman Tanrı’nın gölgesinde yaşayabilirdik.

***

İlham daima şiir söyler, yorumda bulunmaz.

***

Pek çok zaman, kendimizi uyutan ninniler söyleriz çocuklarımıza.

***

Sözlerimizin hepsi, fikir soframızdan düşen kırıntılardır yalnızca.

***

Düşünce, şiirin yolunda sürekli bir engeldir.

***

Büyük şarkıcı, sessizliğimizin şarkılarını söyleyendir.

***

Eğer ağzın yemekle doluysa şarkı söyleyemezsin.

Ve altınla doluysa elin, kaldıramazsın şükür için.

***

Derler ki, bülbül aşkının şarkısını söylerken, bir dikenle bağrını delermiş.

Hepimiz onun gibiyiz. Başka türlü olsa nasıl şarkı söyleyebilirdik?

***

Dâhilik, geç gelen baharın başında bir kuşun söylediği şarkılardır.

***

Kanatlı ruh bile doğal gereksinimlerden bağımsız olamaz.

***

Deli de senin benim kadar müzisyendir. Ne var ki, onun çaldığı aletten melodi sesi gelmiyor.

***

Anne kalbinin sessizliğinde saklı duran şarkılar, çocuğunun dudaklarında yankılanır.

***

Dünyada gerçeğe dönüşmeyecek hiçbir özlem mevcut değildir.

***

Hiçbir zaman ikinci benliğimle tam olarak uyuşamadım. Bana öyle geliyor ki varlık probleminin sırrı, ikimizin arasında bir yerde.

***

İkinci benliğin senden dolayı sürekli hüzünlüdür. Ama o, ancak hüzünle yaşar ve gelişir. Bu yüzden, onun sevincinin kaynağı yine hüzündür.

***

Ruh ile tenin savaşı, yalnızca ruhu sakin, ama teni asi olanların düşüncelerindedir.

***

Yaşamın özüne ulaştığında, her şeyde güzellik bulursun, hatta güzelliği görmezden gelen gözlerde bile.

***

Yalnızca güzelliği keşfetmek için yaşarız, başka her şey bir bekleyişten ibarettir.

***

Bir tohum ek, toprak sana bir çiçek verecektir.

Düşünü gökle donat, sana sevgilini gönderecektir.

***

Senin doğduğun gün şeytan öldü.

Artık bir melek bulmak için cehennemden geçmen gerekmez.

***

Erkeğin kalbini ödünç alan kadınlar ne çoktur!

Ama pek azı onu elinde tutabilir!

***

Bir şeye sahip olmak istiyorsan, onu kendin için istememelisin.

***

Erkeğin eli kadının eline dokunduğunda, ikisi birlikte sonsuzluğun yüreğine dokunurlar.

***

Sevgi, iki sevgili arasındaki perdedir.

***

Her erkek iki kadın sever; biri hayalinin ürünüdür, diğeri ise henüz doğmamıştır.

***

Kadının küçük yanlışlarını bağışlamayan erkek, onun büyük erdemlerinden faydalanamaz.

***

Her gün ve her gece kendini yenilemeyen aşk, bir saplantıya döner ve bu saplantı çok geçmeden bir kölelik halini alır.

***

Âşıklar birbirlerine sarılmaktan çok aralarındakini kucaklarlar.

***

Aşk ve kuşku, bir arada barınamaz.

***

Sevgi; ışıktan bir elin, ışıktan bir sayfaya yazdığı, ışıktan bir sözdür.

***

Arkadaşlık, tatlı ve daimi bir sorumluluktur, egoistler için bir fırsat değil.

***

Arkadaşını her zaman anlamadıysan, hiçbir zaman anlamazsın.

***

En güzel giysin başkasının tezgâhında dokundu.

En lezzetli yemeğini başkasının sofrasında yedin.

En rahat yatağın başkasının evinde yattığındır.

Şimdi bana söyle, kendini başkasından nasıl ayrı sayarsın?

***

Senin aklın rakamlarla yaşamaktan vazgeçmedikçe ve benim kalbim sis içinde yaşamayı sürdürdükçe, hiçbir zaman anlaşamayacaklar.

***

Kullandığımız dili yedi kelimeye düşürünceye dek, birbirimizi anlayamayacağız.

Kalbimin mühürleri parçalanmadan nasıl açılacak?

***

Büyük bir acı ya da büyük bir sevinç olmadan içindeki gerçek ortaya çıkmaz.

Eğer kendi gerçeğin açığa çıksın istiyorsan, ya güneşin altında çıplak dans etmeli ya da kendi çarmıhını taşımalısın.

***

Doğa kanaat hakkındaki öğütlerimizi dinleseydi, ne bir nehir denize akar ne de bir kış bahara dönerdi.

Ve doğa, tutumlulukla ilgili bütün nasihatlerimize kulak verseydi, aramızda bu havayı soluyan kaç kişi kalırdı?

***

Güneşe sırtını dönersen, göreceğin şey kendi gölgendir.

***

Gündüzün güneşinin önünde özgürsün sen.

Gecenin ayının ve yıldızlarının önünde özgürsün.

Güneş, ay, yıldızlar olmadığında yine özgürsün.

Dahası, bütünüyle varlık gözlerinden silindiğinde de özgürsün.

Ama, sevdiğine kölesin, çünkü onu seversin.

Bir de seveninin kölesisin, çünkü seni sever.

***

Hepimiz mabedin büyük kapısında bekleyen dilencileriz. Kral mabede girip çıkarken, her birimiz onun ihsanından payımızı alırız.

Ama yine de birbirimizi kıskanır, böylece kralı küçük gördüğümüzü apaçık gösteririz.

***

İhtiyacından fazlasını yiyemezsin. Somunun yiyemediğin yarısı başkasının payıdır ve bir parça da Tanrı misafirine ayırmalısın.

***

Misafirler olmasa, evler mezarlara dönerdi.

***

Misafirperver bir kurt zavallı bir kuzuya dedi ki, “Ziyaretinizle evimizi şereflendirmek istemez misiniz?”

Ve kuzu şöyle yanıt verdi, “Eğer eviniz midenizde olmasaydı, sizi ziyaretten büyük onur duyardık!”

***

Konuğumu eşikte durdurup dedim ki, “Lütfen ayağını içeri girerken silme, dışarı çıkarken silersin.”

***

Cömertlik; benim senden daha fazla ihtiyaç duyduğum şeyi değil, senin benden daha fazla ihtiyaç duyduğun şeyi vermendir.

***

Veriyor, ama verirken verdiğin kimsenin utancını görmemek için yüzünü çeviriyorsan, o zaman gerçekten merhametlisindir.

***

En zengin ile en yoksul arasındaki fark, sadece açlık çekilen bir gün ve susuz geçirilen bir saatten ibarettir.

***

Dünümüzün borçlarını ödemek için yarınımızdan ödünç alırız çoğu kez.

***

Melekler ve şeytanlar sık sık beni ziyaret eder. Ama her seferinde onlardan kurtulurum.

Ziyaretçi bir melekse eğer, eski bir dua okurum, sıkılıp evimi terk eder.

Bir şeytansa gelen, eski bir günah işlerim, yanımdan geçip gider.

***

Her halü kârda bu kötü bir zindan değil. Ama beni diğer odadaki mahkûmdan ayıran duvarı sevmiyorum.

Gerçi şunu da sana itiraf etmeliyim ki, bu konuyu ne zindancıya ne de zindanın mimarına açmak niyetindeyim.

***

Bir balık istediğin halde sana bir yılan verenlerin ellerinde yılandan başka verecek bir şeyleri olmayabilir. Bu durumda onların davranışları bir özveri ve cömertlik sayılır.

***

Hilekârlık ara sıra başarılı olur, ama hep intihara doğru gider.

***

Hiç kan dökmemiş katilleri, bir şey çalmamış hırsızları ve aldatmamış yalancıları bağışladığında, gerçekten affetmeyi seven bir bağışlayıcı olursun.

***

İyi ile kötüyü ayıran çizginin üzerine parmağını koyabilen kişi, aslında Tanrı'nın giysisinin kenarına dokunur.

***

Eğer bir volkansa kalbin, nasıl ellerinde çiçekler açmasını beklersin!

***

Beni aldattıklarını bilmediğimi düşünmelerine gülmek için çoğu kez insanların beni kandırıp oyuna getirmelerini arzu ediyor olmam tuhaf, değil mi?

***

Kendini av gibi gösteren avcıya ne diyeyim?

***

Elbiseni, ona kirli ellerini silene ver. Belki o gereksinim duyabilir o elbiseye; ama senin artık ihtiyacın olmaz.

***

Artık bir bahçıvan olamayacak olan bankerin hali ne üzücüdür!

***

Doğuştan gelen kusurlarını sonradan edindiğin erdemlerinle örtmeye kalkma ne olur. Ben küçük kusurlarıma son derece bağlıyım. Çünkü onlar, bana has birer zenginliktir.

***

Kaç defa asla işlememiş olduğum suçları yükledim omzuma, sırf kendimi benimle arkadaşlık eden kötülerden daha iyi göstermemek için.

***

Hayatın gizemleri, aynı zamanda hayattan daha derin gizemlerin perdeleridir.

***

Ancak kendinle ilgili bilgin nispetinde diğerlerinin görüşlerini kabul edebilirsin.

Öyleyse bana söyleyebilir misin, kim suçlu, kim masum?

***

Senin işlediğin suçun yarı sorumluluğunu üstlenen kişi, gerçek bir dindardır.

***

Sadece iki kişi insanlık yasalarını tanımaz; deli ve dâhi. Onlar, insanlar arasında Tanrı'ya en yakın olanlardır.

***

Sadece kovalandığında hızlı koşabilirsin.

***

Tanrım, düşmanım yok. Ama ille de bir düşmanım olacaksa, gücü benim gücüme denk olsun ki, yalnızca hak üstün gelsin.

***

İkiniz öldükten sonra, düşmanınla aranız düzelecek.

***

Pek çok insan kendimi savunayım derken, kendini öldürür.

***

Uzun zaman önce, çok sevdiği ve insanlar tarafından çok sevildiği için çarmıha gerilen bir adam yaşadı.

Daha dün O'nu üç kez gördüğümü söylesem belki şaşırırsın.

İlkinde bir fahişeyi bir polisin elinden kurtarmaya çalışıyordu; ikincisinde bir ayyaşla şarap içiyordu; üçüncüsünde ise kiliseyi propaganda aracı olarak kullanmak isteyen bir adamla kavgaya tutuşmuştu.

***

İyilik ve kötülük hakkında söylenenlerin hepsi doğru olsaydı, bütün hayatım suçlar silsilesinden ibaret olurdu.

***

Adaletin yarısı merhamettir.

***

Bana adaletsiz davranan, yalnızca kardeşine adaletsiz davrandığım kimsedir.

***

Zindana götürülen bir adam görürsen, kalbinden şöyle geçir: “Kim bilir, sürüldüğü daha dar ve daha karanlık bir zindandan kaçıyordur belki.”

Ve sarhoş bir adam gördüğünde, “Belki bu adam sarhoşluktan daha kötü bir şeyden kurtulmak için içiyordur,” de.

***

Kendimi savunmak, çoğu kez beni nefrete sevk etti. Ama daha güçlü olsaydım, böyle bir çareye sığınmazdım.

***

Gözlerindeki nefreti dudaklarındaki aptal gülümsemeyle kapatmaya çalışan kimse ne ahmaktır!

***

Sadece benden aşağı olanlar beni kıskanır ya da nefret eder.

Ama beni kimse kıskanmadı ve nefret etmedi. O zaman ben, kimseden üstün değilim.

Yalnızca benden üstün olanlar beni över ya da hor görür.

Ama kimse övmedi beni ve hor görmedi. Kimseden aşağı da değilim.

***

Beni anlamadığını söylemen, benim hak etmediğim bir övgü, senin de hak etmediğin bir hakarettir.

***

Hayat bana altın verip de ben sana gümüş verdiğimde, bir de kendimi cömert sayıyorsam ne kadar adiyim.

***

Hayatın kalbine ulaştığında, kendini ne günahkârlardan üstün ne de peygamberlerden aşağı görürsün.

***

Aklı yavaş olana değil de ayağı yavaş olana, kalbi kör olana değil de gözleri kör olana acıman şaşılacak şey doğrusu.

***

Topalın koltuk değneğini düşmanın kafasında kırmaması, sağduyunun gereğidir.

***

Senin kalbindekini almak için cebinden bir şey veren ne kadar kördür!

***

Hayat büyük bir tören alayıdır. Yavaş yürüyen ona baktığında çok hızlı olduğunu sanır ve bu yüzden ondan uzak durur. Hızlı yürüyense onu yavaş zanneder ve o da uzak durur ondan.

***

Suç işlemek gerektiğinde, bir kısmımız babalarımızın ve dedelerimizin peşinden gitmek adına geriye bakarak işleriz.

Diğer kısmımız ise çocuklarımızın üstün olması konusunda aşırıya kaçıp bakışlarımızı ileriye dikerek işleriz.

***

Herkesin kötü saydığı kimselerden kendisini ayrı tutmayan kimse gerçekten iyidir.

***

Hepimiz mahpusuz. Ama kimimizin hücresinde pencere var, kimimizinkinde yok.

***

Yanlışlarımızı doğrularımızdan daha şiddetle savunmamız ne tuhaf.

***

Hatalarımızı birbirimize itiraf etseydik, yenilikten ne derece yoksun olduğumuzu görüp hep birlikte gülerdik.

Ve hepimiz erdemlerimizi açıklasaydık, yine aynı sebepten kahkahalar atardık.

***

Fert, beşeri ittifaklara karşı bir suç işleyinceye dek beşeri kanunların üstündedir.

Ondan sonra, ne birinden üstün ne de birinden aşağıdır.

***

Yönetim seninle benim aramda bir anlaşmadır. Sen de, ben de çoğu kez yanlışa düşeriz.

***

Suç, ya bir çeşit ihtiyaçtır ya da bir çeşit hastalık.

***

Başkalarının hatasını görmekten daha büyük hata var mı?

***

Biri sana gülerse ona acıyabilirsin; ama sen ona gülersen asla kendini bağışlayamazsın.

Ve biri seni incitirse bunu unutabilirsin; ama sen birini incitirsen hep hatırlarsın.

Bu yüzden şuna emin ol ki; bu ikinci şahıs, senin daha duyarlı, ama başka bir bedende olan kişiliğindir.

***

Ne kadar da ahmaksın! İnsanların senin kanatlarınla uçmasını istiyor, ama onlara bir tüy bile veremiyorsun.

***

Bir defasında bir adam soframa oturdu, ekmeğimi yedi, şarabımı içti. Ve bana alaycı bakışlar fırlatıp gülerek gitti.

Daha sonra, ekmek ve şarap istemek için yeniden geldi. Bense onu hayal kırıklığı içinde geri gönderdim. Bu kez bana melekler güldüler.

Nefret, yatan bir cesettir. İçinizden kim bir mezar olmak ister?

***

Katil olmayışı, maktul için yeterli bir erdemdir.

***

İnsanın kürsüsü, geveze aklı değil suskun kalbidir.

***

Onların paraları karşılığında günlerimi satmadığım için benim bir deli olduğumu düşünüyorlar.

Günlerimin satılık olduğunu sandıklarına göre, bence deli olan onlar.

***

Onlar bizim önümüze altın ve gümüşten oluşan zenginliklerini sererler, bizse onların önüne kalplerimizi ve ruhlarımızı sereriz. Buna rağmen onlar, hâlâ kendilerini ev sahibi, bizi ise misafir sayarlar.

***

Hayalsiz ve isteksiz kimselerin en büyüğü olmaktansa, gerçekleştirmek istedikleri hayalleri bulunanların en küçüğü olmayı yeğlerim.

***

En çok acınması gereken insan, bütün hayalleri gümüş ve altın hülyasına dönüşen kimsedir.

***

Hepimiz, kalplerimizin arzularının ulaşmak istediğimiz doruğuna tırmanıyoruz. Eğer yanında tırmanan senin çantanı ve keseni çalar da, ilkiyle şişmanlayıp ikincisiyle ağırlığı artarsa onu da beraberinde götürmeli ve ona acımalısın: Çünkü şişmanlık, onun için tırmanışı daha zor hale getirecek; yüklendiği ağırlık ise önündeki yolu daha da uzatacaktır.

Senin zayıflık ve cılızlığına rağmen, onu yükünün altında çökmüş ve yavaşlamış görürsen, hemen yardım et ona. Çünkü bu, senin hızını artıracaktır.

***

Hiç kimseyi onun hakkında bildiklerinin ötesinde yargılayamazsın. Oysa bildiğin ne kadar az.

***

Ülkelerini fethettiği kimselere öğüt verenleri dinlemek istemem.

***

Hakiki hür, zincire vurulu kölenin yükünü sabır ve şükürle taşıyandır.

***

Bir yıl önce komşum bana dedi ki: “Hayattan nefret ediyorum. Çünkü onda acıdan başka bir şey yok.”

Ve dün mezarlıktan geçerken, onun kabrinin üstünde hayatın dans ettiğini gördüm.

***

Doğadaki savaş, düzeni arzulayan düzensizlikten başka bir şey değildir.

***

Yalnızlık, bütün ölü dallarımızı kıran sessiz bir fırtınadır. Ama o, yaşayan toprağın diri kalbindeki köklerimizin canlılığını artırır.

***

Bir bataklığa denizden bahsettim, mübalağa yapan bir hayalperest sandı beni.

Ve bir denize bataklıktan söz ettim, benim iftira atan bir hicvedici olduğumu düşündü.

***

Karıncanın çalışmasını ağustos böceğinin şarkı söylemesinden üstün tutan görüş ne kadar dardır.

***

Bu dünyada erdem denilen şeyler, başka bir dünyada önemsiz olabilir.

***

Derin derinliklere iner ya da yüksek yüksekliklere çıkar. Ve daireler ancak geniş halkalar çizer.

***

Belirli ölçü ve ağırlık kavramlarımız olmasaydı, güneşin önünde olduğu gibi, ateş böceğinin önünde de hayranlık duyardık.

***

Hayalsiz bir aydın, bıçakları kör, terazileri bozuk bir kasaptır.

Ne yapalım ki hepimiz etyemez olamayız?

***

Karnı aç olana şarkı söylersen, seni midesiyle dinler.

***

Ölüm ihtiyara bebekten daha yakın değildir, hayat da öyle.

***

Samimi olmak istiyorsan, güzellikte samimi ol, yoksa sus. Çünkü yakınlarımızda ölmek üzere olan bir adam var.

***

İnsanların cenaze töreni, belki de meleklerin düğünüdür.

***

Unutulmuş bir gerçek ölebilir. Ama cenaze masrafları ve kabrinin inşası için yedi bin gerçeği vasiyet olarak bırakır.

***

Biz konuşurken yalnızca kendimizle konuşuruz. Ama çoğu kez sesimizi gerektiğinden fazla yükseltiriz ve başkaları da bizi duyar.

***

Açık olan, basit bir dille anlatılıncaya kadar hiç kimsenin fark etmediği şeydir.

***

Samanyolu içimde olmasaydı, onu nasıl görecek ya da bilecektim.

***

Ben bir hekim olmadıkça, gök bilimci olduğuma inanmazlar.

***

Sedef, ancak denizin görüşüyle inci olur.

Ve kömür, zamanın görüşüyle elmas olur.

***

Şöhret, ışığın önünde duran tutkunun siluetidir.

***

Kök, şöhreti küçük gören bir çiçektir.

***

İçinde güzellik olmayan ne bir din vardır ne de ilim.

***

Tanıdığım her büyük adamın kişiliğinde, onun büyüklüğünü açıklayan küçük şeyler olduğunu fark ettim. Bütün o büyükleri uyuşukluktan, delilikten ve intihardan alıkoyan işte bu küçük şeylerdi.

***

Büyük insan, ne efendi ne de uşak olandır.

***

İnsan, davranışlarında orta yolu seçmemiştir. Bu yüzden onun suçluları da, peygamberleri de öldürdüğünü görüyoruz.

***

Çok ödün verende, aslında ödünsüzlük hastalığı vardır.

***

Belki de uyuşmazlık, iki fikir arasındaki en kısa yoldur.

***

Ben ateşim ve kuru samanım, bir yanımı yiyip bitirir bir yanım. Dumanımdan kör olmamak için çevirdin yüzünü, öyle değil mi?

***

Hepimiz kutsal dağın zirvesine koşuyoruz. Geçmişi bir rehber değil de bir harita olarak kabul etsek yolumuz daha kısa olmaz mı?

***

Bilgelik, ağlamayı küçümsediği, gülmeye karşı büyüklendiği ve kimseyi görmeyip yalnızca kendisiyle meşgul olduğunda, artık bilgelik değildir.

***

Tamamıyla senin bildiklerinle yetinseydim, bilmediklerini nereye koyardım?

***

Susmayı gevezeden, hoşgörüyü fanatikten, edebi edepsizden öğrendim. Bütün bunlardan daha garibi, bu öğretmenlere hâlâ teşekkür etmemiş olmamdır.

***

Fanatik taraftar, tamamen sağır bir konuşmacıdır.

***

Kıskancın suskunluğu çok gürültülüdür.

***

Bilmen gerekenlerin sonuna ulaştığında, henüz anlaman gerekenlerin eşiğine varmış olacaksın.

***

Abartı, tabii sınırlarını aşmış gerçekliktir.

***

Yalnız ışığın gösterdiklerini görebiliyor ve yalnız seslerin söylediklerini duyabiliyorsan; Öyleyse aslında, ne görüyorsun, ne duyuyorsun.

***

Gerçek, parçalara ayrılamaz.

***

Gülmeyi ve acımasız biri olmayı aynı anda başaramazsın.

***

İnsanlar arasında kalbime en yakın olan, bir ülkesi olamayan kral ve dilenmeyi bilmeyen fakirdir.

***

Yüzsüzlükle elde edilen başarıdansa edebiyle başarısızlık daha iyidir.

***

Toprakta nereyi istersen kaz, bir hazine bulursun. Ama bir çiftçinin inancıyla kazman gerek.

***

Cins atlarının üzerinde giden yirmi avcı ve önlerindeki yirmi av köpeğinin kovaladıkları bir tilki şöyle dedi: “Kuşkusuz beni öldürecekler. Ama yaptıkları ne kadar aptalca! Çünkü ben yirmi tilkinin, sadece bir adamı avlayıp parçalamak için, yirmi eşeğe binip yanlarına yirmi kurt alacak kadar ahmaklık edeceklerini hiç sanmıyorum.”

***

İnsanın koyduğu yasalara insanın ruhu değil, aklı tabi olur.

***

Ben bir yolcu ve aynı zamanda bir denizciyim. Her sabah yeni bir tepe keşfederim ruhumda.

***

Bir kadın dedi ki: “Savaş nasıl kutsal olmaz, benim oğlum bir savaşta öldü?”

Ben hayata: “Ölümün sesini duymak isterdim,” dedim.

Ve hayat sesini biraz yükseltip bana: “İşte duyuyorsun ya,” dedi.

***

Bana diyorlar ki: “Kendini tanırsan, insanların hepsini tanırsın.”

Ben de onlara diyorum ki: “Ancak bütün insanları tanıyınca kendimi tanıyabilirim.”

***

Sen iki kişisin: birincisi karanlıkta uyanık, ikincisi aydınlıkta gafil.

***

Münzevi, bölünmemiş küllî âlemlerin tadına varmak için zerreler âlemini terk eden kimsedir.

***

Âlimle şair arasında yeşil bir çayır vardır. Âlim onu aşarsa bilge olur, şair aşarsa peygamber olur.

***

Dün akşam, başlarını sepetlerde taşıyan filozoflar gördüm. Şehrin meydanlarında dolaşıyor ve, “Bilgelik! Satılık bilgelik!” diye bağırıyorlardı.

Zavallı filozoflar! Kalplerini doyurmak için kafalarını satıyorlardı.

***

Bir filozof bir çöpçüye, “Sana acıyorum,” dedi, “çünkü işin zor ve pis.”

Bunun üzerine çöpçü dedi ki, “Teşekkür ederim bayım, ama söyler misin, senin işin nedir?”

Filozof övünçle yanıt verdi, “Ben insanın ahlakını ve doğasını araştırır, davranışları ve arzularıyla ilgili inceleme yaparım.”

Çöpçü gülümsedi ve filozofa, “Vah vah! Zavallı adam!” diyerek işine döndü.

***

Gerçeğe kulak veren, onu söyleyenden daha küçük değildir.

***

İnsan zaruri ile zaruri olmayan ihtiyaçları birbirinden ayırt edemez. Çünkü bu meleklere özgü bir niteliktir ve melekler, üstün zekâlı bilgelerdir.

Meleklerin boşluktaki üstün fikirlerimiz olmadığını kim bilebilir?

***

Gerçek kral, tahtını dervişlerin kalplerinde kurandır.

***

Cömertlik, verebileceğinden fazlasını vermen; kibir, ihtiyacından azını almandır.

***

Aslında hiçbir insana hiçbir şey borçlu değilsin.

Ama her şeyi bütün insanlara borçlusun.

***

Geçmişte yaşayanların hepsi bugün bizimle birlikte yaşıyor.

Aramızda konuksever bir ev sahibi olmayı istemeyen var mı?

***

Bana diyorlar ki, “Eldeki bir kuş, ağaçtaki on kuştan daha iyidir.”

Ben de onlara, “Ağaçtaki bir kuş, eldeki on kuştan daha iyidir,” diyorum.

***

Varlıkta yalnızca iki unsur vardır; güzellik ve doğruluk. Sevenlerin yüreklerindeki güzellik ve toprağı sürenlerin kollarındaki doğruluk.

***

Büyük güzellik beni tutsak eder, ama daha da büyük olanı kendimden dahi özgürleştirir.

***

Arzulayanın kalbinde güzellik, onu görenin gözlerindekinden daha fazla parıldar.

***

Bana düşüncesini açan insan hoşuma gider ve düşlerini ortaya koyana saygı duyarım. Ama nedense, bana hizmet edenin önünde mahcubiyet duyarım?

***

Yetenekliler eskiden krallara hizmet etmekle gururlanırlardı.

Bugün ise yoksullara hizmet etme iddiasındalar.

***

Melekler bilirler ki, çoğu pratik zekâlı insan, hayalperestlerin alınteriyle ekmek yer.

***

Çoğu zaman akıl bir perdedir. Eğer onu yırtabilirsen, ya isyan halinde bir deha ya da kurnaz bir zekâ bulursun.

***

Akıllı olan akıllı olduğumu söyler, aptal olan da aptal olduğumu. Bana ikisinin sözü de doğru gibi geliyor.

***

Kalplerimizin esrarına ancak kalpleri sırlarla dolu olanlar yol bulabilir.

***

Mutluluğunu paylaşıp acına ortak olmayan kimse, Cennet'in yedi kapısından birinin anahtarını kaybedecektir.

***

Evet, Nirvana vardır. Ve o; koyunlarını yeşil otlağa sürmene, çocuğunu uyuması için yatağa yatırmana ve şiirinin son dizesini yazmana değer.

***

Sevinçlerimizi ve kederlerimizi yaşayıp öğrenmeden çok zaman önce seçeriz.

***

Tasa, iki bahçeyi ayıran bir duvardır.

***

Kederin ya da sevincin büyüdüğünde, dünya gözünde küçülür.

***

İlgi duymak, yaşamın yarısıdır; kayıtsızlık ise ölümün yarısıdır.

***

Bugünün hüzünleri arasında bize en acı geleni, dünün sevinçlerinin anısıdır.

***

Bana diyorlar ki, “Bu dünyanın hazlarıyla öteki dünyanın esenliği arasında bir seçim yapmalısın.”

Ben de onlara şöyle diyorum, “Hem bu dünyanın sevinçlerini, hem öteki dünyanın esenliğini birlikte istiyorum. Çünkü yüreğimde şunu hissediyorum; büyük şair bir şiir yazdı yalnızca ve onun vezni de kafiyesi de tamdır.”

***

İman, düşünce kervanlarının ona yol bulamayacağı yeşil bir vahadır kalp çölünde.

***

Kendi yüksekliğinin zirvesine vardığında; yalnızca arzuya arzu duyacak, açlığa acıkacak ve en büyük susuzluğa susayacaksın.

***

Eğer sırlarını rüzgâra açarsan, onları ağaçlara söyledi diye rüzgârı suçlama.

Baharın çiçekleri, sabahleyin meleklerin sofrasında kışın anlattığı düşleridir.

***

Kaplumbağalar, yollar hakkında tavşanlardan daha çok bilgi ve deneyime sahiptir.

***

Omurgasız canlıların, omurgalılardan daha güvende, sedefler içinde yaşıyor olmaları garip değil mi?

***

İnsanların en gevezesi, en az akıllı olandır. Ve bir hatiple bir tellal arasında büyük bir fark vardır.

***

Şükret ki, bir babanın ününün ya da bir amcanın zenginliğinin gölgesinde yaşamak zorunda değilsin.

Ama bundan daha fazla, senin ünün ya da servetinin himayesinde yaşayan kimse olmadığına şükret.

***

Bir sihirbaz topunu avucundan kaçırdığında, yardıma muhtaç zavallı biri olarak görünür bana.

***

Kıskanç, bilmeden beni över.

***

Annenin derin uykusunda uzun zamandır bir düştün.

Ve uyanınca seni doğurdu.

***

Soyun mayası, annenin özleminde var olan bir şeydir.

***

Babam, annem bir çocuk arzuladılar ve beni doğurdular.

Ben de bir baba ve anne istedim, denizle geceyi doğurdum.

***

Çocuklarımızın bazıları pişmanlıklarımız, bazıları günahlarımızdır.

***

Gece indiğinde ve onun gibi sen de karardığında yatağına git ve kendi isteğinle karanlık ol.

Sabah olduğunda ve sen hâlâ karanlıkken kalk, kendi iradenle güne de ki, “Ben hâlâ karanlığım.”

Ama geceye ve gündüze ayak diremek aptallıktır. Böyle söylersen, ikisi de sana güler.

***

Sisle kaplı dağ, bir tepe değildir; yağmur altındaki meşe, ağlayan söğüt değildir.

***

Sanadır bu bilmece: Dip ve zirve birbirine orta noktanın her birine olduğundan daha yakındır.

***

Saf bir ayna olarak senin önünde durduğumda, uzun süre içime baktın ve kendi yansımanı gördün.

Sonra bana, “Seni seviyorum,” dedin.

Oysa sen, benim içimdeki kendini sevdin.

***

Yakınını sevmekten hoşlanmaya başladığında, artık sevgin bir erdem olmaktan çıkar.

***

Her gün gelişmeyen sevgi, her geçen gün ölmektedir.

***

Gençliğe ve gençliğin bilgisine aynı anda sahip olamazsın.

Çünkü gençlik bilgiden uzak durur, bilgi ise gençliği yaşamak için vakit bulamaz.

***

Evinin penceresinden bakabilir, bu sırada sağ taraftan gelen bir rahibeyi ve sol taraftan gelen bir fahişeyi görebilirsin.

Temiz kalpliliğin ve masumluğunla, “Biri ne soylu ve diğeri ne adi,” diyebilirsin.

Ama gözlerini kapatıp bir süre dinlersen, ruhtan gelen sesi duyarsın, “Biri beni duasında arar, diğeri acısında ve her birinin ruhunda benim ruhum için bir gölgelik bulunur.”

***

Nasıralı İsa her yüzyılda bir, Lübnan dağları arasında bir bahçede Hıristiyan İsa’yla buluşur. Uzun uzun konuşurlar. Her defasında Nasıralı İsa Hıristiyan İsa’ya, “Dostum, korkarım hiçbir zaman anlaşamayacağız,” diyerek kendi yoluna gider.

***

Tanrı tıka basa yiyenleri doyursun.

***

Büyük adamın iki kalbi vardır: Birisi acı çeker ve diğeri ümit eder.

***

Bir insan ne sana ne de başkasına zararı dokunan bir yalan söylediğinde, neden içinden, “Gerçeklerinin evine hayalleri sığmadığından, hayallerini daha geniş olan boşluğa bırakıyor,” diye geçirmiyorsun?

***

Kapalı her kapının ardında yedi mühürle mühürlü bir sır vardır.

***

Bekleyiş zamanın toynaklarıdır.

***

Evinin doğu duvarında yeni bir sıkıntı penceresi açılsa ne olurdu?

Birlikte güldüğün kimseyi unutabilirsin, ama birlikte ağladığın birini asla unutmazsın.

***

Tuzda garip bir kutsal güç olduğu kesin. Çünkü o, hem gözyaşlarımızda var hem de denizde.

***

Çiy damlaları ve gözyaşlarıyla beraber hepimizi içecek Tanrımız, kutlu susuzluğunda.

***

Sen, dev özünün ancak bir zerresisin. Ekmeği arayan bir ağız ve susuz ağıza bardağı götüren kör bir elsin.

***

Soyunun, ülkenin ve benliğinin yobazlığından kurtulup biraz bunların üzerine çıkabilseydin, gerçekten tanrısal olurdun.

***

Yerinde olsaydım, cezir vakti suların çekilmesinden dolayı denize kabahat bulmazdım.

***

Bu gemi mükemmel, kaptan da deneyimli. Problem yalnızca senin midende.

***

Çok isteyip de sahip olamadığımız şeyler, sahip olduklarımızdan daha çekici gelir bize.

***

Bir bulutun üstünde otursaydın, bir ülkeyi diğerinden ayıran sınırı da göremezdin, bir tarlayı diğerinden ayıran sınır taşını da.

Ama ne yazık ki sen, bir bulutun üstünde oturamazsın!

***

Bundan yedi yüzyıl önce, derin bir vadiden yedi beyaz güvercin havalanıp zirvesi karla kaplı bir dağın tepesine doğru süzülerek uçtular. Bu uçuşu izleyen yedi adamdan biri dedi ki, “Yedinci güvercinin kanadının üstünde siyah bir nokta gördüm.”

Bugün o vadideki insanlar, eskiden dağın karlı zirvesine doğru uçan yedi siyah güvercinden bahsediyorlar.

***

Sonbaharda bütün kederlerimi topladım ve bahçeme gömdüm.

Nisan geri dönüp yaz mevsimi yeryüzüyle evlenmeye geldiğinde, bahçemde diğer bütün çiçeklerden farklı güzel çiçekler açtı.

Bahçemdeki çiçekleri görmeye komşularım geldi ve şöyle dediler, “Sonbaharda ekin vakti geldiğinde, bahçelerimize ekmek üzere bu çiçeklerin tohumlarından bize de vermez misin?”

***

Uzattığım boş elime insanların hiçbir şey koymaması sefalettir. Ama umutsuzluk, uzattığım dolu elimden kimsenin bir şey almamasıdır.

***

Sonsuzluğu istiyorum. Çünkü, yazılmamış şiirlerim ve çizilmemiş resimlerimle buluşacağım orada.

***

Sanat, tabiatın sonsuzluğa attığı bir adımdır.

***

Sanat çalışması, bir şeklin içine dökülmüş sistir.

***

Kralların taçlarını yapan eller bile boş duran ellerden daha üstündür.

***

En kutsal gözyaşlarımız, göz pınarlarımızla tanışmamış olanlardır.

***

Her insan, dünyada kendisinden önce yaşamış her kralın ve her kölenin torunudur.

***

İçinde saklı olanı bilseydi İsa'nın dedesi, kendi kendisinden dehşete kapılmaz mıydı?

***

Yahuda'nın annesinin oğluna sevgisi, Meryem'in İsa'ya olan sevgisinden daha mı azdı?

***

Kardeşimiz İsa'nın kitapta yazılmamış üç mucizesi vardır: İlki, O, senin ve benim gibi bir insandı; ikincisi, kıvrak zekâ ve espri gücüne sahipti; üçüncüsü, yenildiği halde bir galip olduğunu biliyordu.

***

Ey çarmıha gerilen, sen kalbimin üzerinde çarmıha gerildin. Ellerine çakılan çiviler kalbimin duvarlarını delip geçti.

Ve yarın bir yabancı bu Golgota'dan[9] geçtiğinde, burada kan kaybeden iki kişinin kanının olduğunu bilmeyecek. Yalnızca bir adamın kanı sanacak onu.

***

Kutlu Dağ'ı duymuşsundur. Dünyadaki en yüksek dağdır.

Doruğuna varsaydın, sende tek bir arzu kalırdı; aşağıya inip en derin vadide oturanlarla beraber olmak.

O’na bu yüzden Kutlu Dağ denmiştir.

***

Konuşmayla tutsak ettiğim düşüncelerin her birine, işlerimle özgürlüğünü geri vermem gerek.

DİPNOTLAR

[1] Katolik Kilisesi'nin Doğu ayin usulüne bağlı en geniş cemaatlerinden biri. Günümüzde özellikle Lübnan'da geniş bir yeri vardır. Kökenleri 4. yüzyılın sonlarıyla 5. yüzyılın başlarında yaşamış olan Suriyeli keşiş Aziz Marun (ya da Maru) ve 685-707 arasında Antakya patriği olan Aziz Yuhanna Marun'a değin uzanır.

[2] Auguste Rodin (1840-1917): Görkemli tunç ve mermer yapıtlarıyla ünlü Fransız heykelci. Bazı eleştirmenlerce heykel sanatının gelmiş geçmiş en büyük heykelcisi kabul edilir.

[3]Ralph Waldo Emerson (1803-1882): ABD'li şair, deneme yazarı ve düşünür. İnsanın yaşamını yönlendirmesinde ve kurtuluşa varmasında (Hıristiyanlıkta İsa'nın rolüne benzer biçimde) doğanın yol gösterici olabileceği düzeyler bulunduğunu savunur.

[4]Bkz, Durakoviç, Es'ad, *el-Yenâbîu'l-Felsefiyye li-Nazariyyeti'l-İbdâi'l-Mehceriyye*; (Mehcer Sanat Teorisinin Felsefî Kaynakları)

maaber.50megs.com/indexa/al_dalil_dal.htm#dourakovitch_assad.

[5]Friedrich Wilhelm Nietzsche (1844-1900): Alman filozof, ilkçağ uzmanı, kültür eleştirmeni ve şair. Batı'nın ve Hıristiyanlığın geleneksel din, ahlak ve felsefe anlayışlarını temelden eleştirmiş, kendisine özgü bir üslupla ortaya koyduğu yoğun ve çarpıcı düşünceleriyle en etkili modern düşünürlerden biri olmuştur.

[6]Yunanca *pan:* tüm ve *"theos": "Tanrı."* Bir bütün olarak kavranan evrenin Tanrı ile özdeş olduğu ve evrende açığa çıkan bileşik töz, güçler ve yasalar dışında Tanrı olmadığı öğretisi. Hıristiyan ilahiyatçılar bu anlayışı reddederler.

[7]Başlangıcı olmayan eski zaman.

[8]Sonu olmayan gelecek.

[9]Golgota: Hıristiyan inanışına göre Kudüs yakınlarında İsa'nın çarmıha gerildiği yer.